

PM 2015:100 RV (Dnr 134-396/2015)

Uppföljning av stadens energieffektiviserings- och klimatarbete

Redovisning från miljö- och hälsoskyddsnämnden

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Uppföljning av stadens energieffektiviserings- och klimatarbete godkänns.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har överlämnat en redovisning angående uppföljning av stadens energieffektiviserings- och klimatarbete till kommunstyrelsen.

Innevarande miljöprogram anger ett delmål till år 2015 om att nå ner till 3,0 ton växthusgasutsläpp per person och år. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i uppdrag att årligen följa upp och avrapportera utsläppen till kommunfullmäktige. Under år 2014 fick miljöförvaltningen i uppdrag att göra en halvtidsuppföljning av klimat- och energirelaterade mål i miljöprogrammet 2012-2015. Uppdraget innefattade även en analys över förväntad utveckling fram till år 2019 samt en analys över utvecklingen för att nå fossilbränslefrihet.

Beredning

Ärendet har initierats av miljö- och hälsoskyddsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att målet till 2015 kommer att nås, mot bakgrund av vad miljö- och hälsoskyddsnämnden rapporterar.

Mina synpunkter

Stockholm har länge varit känt för sitt ambitiösa klimatarbete och också haft en ledande roll bland andra städer.

Den samlade bilden av stadens energieffektiviserings- och klimatarbete anger att staden kommer att nå målet om 3,0 ton koldioxidkvivalenter per person till år 2015. Prognoserna på kort och lång sikt anger att målet om fossilbränslefrihet kommer att kräva omfattande insatser, framförallt inom transportsektorn.

För att vi ska behålla vår ledande position bland världens städer kommer därför framtida insatser inom transportsektorn att vara särskilt viktiga för att nå stadens klimatmål. Detta då planerade insatser enligt rapporten inte räcker till för

fossilbränslefrihet år 2040. Transportsektorns klimatpåverkan är ett komplicerat samspel mellan teknikutveckling och samhällsplanering på flera nivåer och i detta krävs en tydlig samordning från stadens sida för att driva på mot fossilfrihet. Detta är också ambitionen nu när både Miljöprogrammet, Klimatstrategin och Färdplanen revideras. Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Uppföljning av stadens energieffektiviserings- och klimatarbete godkänns.

Stockholm den 3 juni 2015

KATARINA LUHR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Uppföljning av stadens energieffektiviserings- och klimatarbete.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har överlämnat redovisning angående uppföljning av stadens energieffektiviserings- och klimatarbete till kommunstyrelsen.

Innevarande miljöprogram anger ett delmål till år 2015 om att nå ner till 3,0 ton växthusgasutsläpp per person och år. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i uppdrag att årligen följa upp och avrapportera utsläppen till kommunfullmäktige. Under år 2014 fick miljöförvaltningen i uppdrag av stadsledningskontoret att göra en halvtidsuppföljning av klimat- och energirelaterade mål i miljöprogrammet 2012-2015. Uppdraget innefattade även en analys över förväntad utveckling fram till år 2019 samt en analys över utvecklingen för att nå fossilbränslefrihet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2015 att godkänna förvaltningens redovisning samt överlämna den till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Ola J Hedin (FP), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Bedömningar av möjligheter att nå nya klimatmål

Målet om fossilbränslefrihet bedöms vara möjligt att uppnås inom sektorerna uppvärmning och el redan till 2040. Måluppfyllelsen kräver dock omfattande åtgärder så som att all kol och olja har ersatts av biobränslen för all uppvärmning både i och utanför fjärrvärmeproduktionen. Det krävs även att all elproduktion är fossilbränslefri. Den största utmaningen är arbetet kring reduktion av fossila plaster i avfallsförbränningen, vilket kommer innebära stora omställningar för många aktörer i samhället.

Staden har inkluderat energieffektivisering i målet fossilbränslefritt då efterfrågan på biobränsle ökar i hela världen och det kan leda till brist på biobränsle, kraftiga prisökningar samt orsaka lokala miljöproblem. Behovet av att energieffektivisera gäller såväl inom el- och uppvärmningssektorn som inom och transportsektorn. Allra svårast blir det att nå målet till 2040 inom transportsektorn. För att nå fossilbränslefritt inom transportsektorn till 2040 krävs det (enligt Färdplan 2050) att dubbelt så många reser kollektivt i Stockholm, att fordonen är dubbelt så energieffektiva samt att alla fordon inom kommunens gräns körs på el eller förnybara drivmedel.

Eftersom bilarna beräknas ha en livslängd på 20 år innebär det att alla nya bilar efter 2020 endast får vara mycket energieffektiva fordon som kan köra på förnybara bränslen. Det innebär även att en mycket kraftig utbyggnad av kollektivtrafiken behöver stå klar före 2040.

Enligt stadens analyser av energianvändning och energiproduktion finns det möjligheter att nå målet 2,3 ton CO₂e per person till 2020. Förutsättningar är att stadens planer och strategier inom transportsektorn genomförs samt att andelen fossila bränslen i fjärrvärmens minskar markant. Det kan ske om det koleldade kraftvärmeverket KVV6 endast används som spetslast, dvs endast är i drift vid kall väderlek.

Energisparmålet på 10 procent inom stadens organisation mellan 2016 och 2019 bedöms kunna nås då stadens fastighetsägande bolags och förvaltningars planer innehåller energieffektiviseringsåtgärder som sammantaget ger en genomsnittlig effektivisering på 10 procent.

Halvtidsuppföljning av Miljöprogram 2012-2015

I halvtidsuppföljning av klimat- och energimål i Stockholms Miljöprogram 2012-2015 visar analyserna att:

- Växthusgasutsläppen över tid har minskat, samt att målet om 3,0 ton CO₂e per invånare med stor sannolikhet kommer att uppnås 2015. Enligt uppföljningen för 2012 var CO₂e per person 2,8 och för 2013 har de preliminärt beräknats till 2,9.
- Energieffektiviseringsmålet för stadens egen verksamhet, en minskning av energianvändningen med 10 procent från 2012 till och med 2015, beräknas uppnås för stadens totala energianvändning. Framförallt sker detta genom energieffektiviseringar inom stadens byggnader. Flera av målen som berör stadens egna fordon är redan uppnådda. De flesta trafikrelaterade målen i stadens miljöprogram som behandlas i denna rapport förväntas uppnås till och med 2015, dock inte det som gäller tunga fordon.

Beredning

Ärendet har initierats av miljö- och hälsoskyddsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 maj 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Av innevarande miljöprogram framgår att målet om 3,0 ton växthusgasutsläpp per invånare per år skall nås till 2015. Stadsledningskontoret konstaterar att målet till 2015 kommer att nås, mot bakgrund av vad miljö- och hälsoskyddsnämnden rapporterar.

Enligt budget 2015 fastslås att stadens mål för minskade utsläpp av växthusgaser skall begränsas till 2,3 ton koldioxidkvivalenter per person till 2020 samt att staden skall vara fritt från fossila bränslen till 2040. Kommunstyrelsen har enligt budget 2015 i uppdrag att tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram förslag till klimatstrategi för 2020 samt en reviderad färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040. Parallellt med detta sker arbetet med att ta fram ett förslag till nytt miljöprogram för perioden 2016-2019. Budget 2015 anger även att staden skall bibehålla innevarande energieffektiviseringstakt om 2,5 procent per år.

Stadsledningskontoret kan därmed konstatera att delar av miljöprogrammets mål gällande klimat och energi redan är fastlagda och att dessa blev kända under miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete med redovisningen vilket delvis justerade redovisningens upplägg. Förslagen till klimatstrategi 2020 och färdplan 2040 kommer att bearbeta resultaten av miljö- och hälsoskyddsnämndens redovisning ytterligare.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att energianvändningen och växthusgasutsläppen minskar trots att befolkningen ökar och detta samband är viktigt i stadens fortsatta arbete för fossilbränslefrihet.

Staden saknar rådighet över cirka 90 procent av utsläppen. Mot den bakgrunden anser stadsledningskontoret att det är positivt att växthusgasutsläppen minskar totalt sett och därmed även innefattar sektorer där staden har begränsad rådighet. Samtidigt noterar stadsledningskontoret att det framöver kommer att krävas kraftfulla åtgärder och starka incitament för att minska växthusgasutsläppen ytterligare då de mest lönsamma åtgärderna sannolikt redan har implementerats. Staden har en viktig roll att fylla genom att agera föregångare. Genom att energieffektivisera det egna fastighetsbeståndet, som till hälften utgörs av bostäder, ges tydliga signaler till både bransch och boende kring vad som är möjligt att genomföra.

Framtida insatser inom transportsektorn kommer att vara särskilt viktiga för att nå stadens klimatmål då planerade insatser enligt rapporten inte räcker till för fossilbränslefrihet 2040. Det beror till stor del på att teknikutvecklingen inom nyttotransporter inte går tillräckligt snabbt samt att det är svårt att reglera fritidsresandet, dvs aspekter som ligger utanför stadens rådighet. Transportsektorns klimatpåverkan är ett komplicerat samspel mellan teknikutveckling och samhällsplanering på flera nivåer och i detta krävs en tydlig samordning från stadens sida för att driva på mot fossilfrihet.

Sammanfattningsvis belyser redovisningen att arbetet med att minska stadens växthusgasutsläpp spänner över många verksamheter, både internt och externt, och att målet om fossilbränslefrihet kommer att kräva stora insatser. Detta ställer i sin tur krav på staden att samordna insatserna för att skapa förutsättningar och incitament för fossilbränslefrihet.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att redovisningen av ”Uppföljning av stadens energieffektiviserings- och klimatarbete” godkänns.

Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Ola J Hedin (FP) enligt följande:

Stockholm ska ha ambitiösa klimat och energimål samtidigt som det ska finnas realistiska möjligheter att nå de mål man sätter upp. Vi i alliansen bedömer att ett fossilfritt Stockholm till 2040 blir svårt att uppnå på grund av faktorer som staden inte fullt rår över men vi är beredda att ge det en chans och jobba för det. En viktig faktor är hur majoriteten tänker definiera fossilfritt och stadens systemgränser samt huruvida kommunal klimatkompensation kommer att medges eller ej.

För att målet 2040 ska uppnås blir det extra viktigt att staden får rätten att gå före på en rad områden som idag regleras av statsmakterna. Det gäller bland annat rätten att ställa hårdare energikrav (s.k. särkrav) i nybyggda fastigheter och rätten att reglera koldioxidutsläppen från trafiken i staden. Vidare förutsätter målet 2040 en snabbare utveckling av ny teknik inom både flyget och sjöfarten än vad experterna medger idag. Sannolikt behöver staden investera tungt i solenergi i kombination med att statsmakterna fullt ut inför nettodebitering så att fastighetsägare på ett lätt sätt kan producera energi och tillföra överskott till elnätet.

Vi i alliansen anser också att det är viktigt att gå från ord och utredningar till handling. Stockholm behöver inte mer av utredningar och långbänkar. Vi behöver börja våra konkreta satsningar för att ställa om till en mer hållbar utveckling.